

*"Jeg er ikke typen,
der flagrer fra
mand til mand"*

– Jeg ønsker for kvinder, at de løser deres problemer og bliver lykkelige. Det er min mission. Og der er stadig så meget at sige, at jeg aldrig behøver at stoppe, siger Fay Weldon.

Af BRITTA BJERRE
 britta.bjerre@soendag.dk
 Foto: ALEX BAKER, BELLA
 WEST, RONALD GRANT
 ARCHIVE/MARY EVANS
 PICTURE LIBRARY, NIELS
 AHLMANN OLESEN/
 RITZAU SCANPIX

En

HUN-DJÆVEL

vender tilbage

Når du er på dit tredje ægteskab, har du med et vist held lært nok om dig selv til at undgå de dumheder, du begik i de første to, mener Fay Weldon. Tilbage i 80'erne blev hendes roman "En hun-djævels bekendelser" en bestseller med sin fortælling om, hvordan man hævner en utro ægtemand. Nu, 35 år senere, udkommer hun med efterfølgeren på dansk.

Kunne du lide den, bogen?
 Det er Nick Fox, Fay Weldons mand - hendes tredje, de mødte hinanden, da hun var 60, og han var 45, og de havde sølvbryllup her tidligere på året - der spørger.

Pludselig er han i røret fra Shaftesbury i det sydvestlige England. Det er her, de bor. Og det er her, oppe på førstesalen af det gamle "stone house" fra 1845, 88-årige Fay Weldon sidder og skriver ved det samme, store skrivebord, som hun har siddet og skrevet ved de seneste 35 år.

- Her har jeg skrevet romaner og noveller. Jeg har skrevet til tv, til teater og til radio. For en måned siden afleverede jeg et halvtimes-tv-stykke til Sky Arts, og i Kina har de lige udgivet min første roman, "The Fat Woman's Joke", som er fra 1967.

- Men jeg har sat farten ned. Det må jeg indrømme. Nu om dage bruger jeg nærmest mere tid på at fortælle andre, hvordan de ikke skal skrive, tilføjer hun og hentyder til, at hun er professor og underviser i kreativ skrivning ved Bath Spa University.

Nick var digter og boghandler, da de to mødtes og forelskede sig. Siden blev han ikke alene Fays mand, men også hendes manager. Nu her i telefonen vil han bare give besked om nogle fotos og så vide, om vi fastholder aftalen om at interviewe Fay. Og ja, ja, det gør vi da.

Om jeg kunne lide "En hun-djævels død"? Hans venlige, let knirkende stemme lyder ægte interesseret i et ægte svar. For sagen er, at "Death of a She Devil", som Fay Weldons nyeste roman hedder på engelsk, ikke har solgt på samme lavineagtige bestsellersmåde som forgængeren fra 1983.

Feminist og kontroversiel?

Fay selv forklarer, at hun skrev "En hun-djævels død" i 2016, og den udkom i Storbritannien året efter, men siden er den kun udgivet i få andre lande.

- *Publishers in many other countries are now fearful of controversy*, siger hun og mener altså, at forlagene i mange andre lande er blevet bange for det kontroversielle.

Men er Fay Weldon kontroversiel? Er hun feminist? Er hun det stik modsatte? Hun er i hvert fald ikke nem at sætte i bås. Og har aldrig været det. Men i "En hun-djævels bekendelser" fik hun talt så direkte til den indre hun-djævel, som mange kvinder genkendte eller måske trængte til at kende efter bogens succes at dømme, at hun siden har været en markant stemme i kønsdebatten.

"En hun-djævels bekendelser" var fortællingen om den uattraktive, kluntede Ruth, der kaster offerrollen af sig og bliver en vred og iskold hævner, da hendes utro mand forlader hende til fordel for en yngre, smukkere og mere succesfuld kvinde. I "En hun-djævels død" er samme Ruth blevet 84, og læserne får her historien om, hvad der er sket, siden Ruth sejrede over sin rivalinde og sin svigefulde mand.

Nu står Ruth i en helt anden kønskamp, som kommer fra mændene, der reagerer på den bølge i feminismen, der ser køn som blot en social konstruktion, og det gør mændene ved at definere sig selv som transkønnede.

Og hvor det for mange år siden var Ruth, der lod sig gennemoperere for at blive smuk og tage kampen op imod sin rivalinde den vej, er det nu mændene, der vælger at skifte køn for at blive kvinder og blive en del af et kvindefællesskab, som de måske eller måske ikke modarbejder. Døm selv om det sidste, når du læser, hvad der sker i den kvindeverden, "Institut for Kønnenes Lige-værdighed", som den aldrende Ruth ind-

til videre har styret med sikker hånd som bestyrelsesformand og administrerende direktør.

Og ja, Fay Weldon skriver med humor, som hun plejer. Selv om netop dét var anmelderen fra den engelske avis "The Guardian" bestemt ikke enig i i sin anmeldelse af bogen, som hun gav en kold skulder, og hvor hun samtidig kaldte Weldon kedelig.

Selv tror Fay Weldon, at grunden til, "En hundjævels bekendelser" blev en verdensomspændende succes, var, at den bakkede op om helt almindelige kvinder.

- Dem, der ikke er født smukke og ikke har alle fordelene ved at være smuk. Helt almindelige kvinder, som der trods alt er flest af. Jeg ved godt, det kom til at handle om feminisme og om at rejse sig som kvinde og få sin hævn. Men allermest handlede det om uretfærdigheden i, at det er de smukke, der løber med det hele.

Om reaktionerne, hun fik fra læserne, fortæller hun videre:

- Jeg fik breve fra kvinder

over hele verden. De breve, jeg frygtede mest, var dem, hvor der stod: "Din roman gav mig styrken til at forlade min mand". Det var alt for meget ansvar.

Fay Weldon betragtes som feminist, men egentlig var det ikke hendes mål, og faktisk så hun slet ikke sig selv som så-

"Da min forlægger besluttede, at jeg var feminist, og solgte mig som sådan, så jeg ingen grund til at benægte det"

dan, da hun skrev sine to første romaner.

- Jeg beskrev bare den verden, jeg så omkring mig i mine tidlige 30'ere som den, jeg var: En, der havde været igennem hårde tider som ugift mor i 1950'erne, og som pludselig oplevede lykkelige tider som tekstforfatter i reklamebranchen i 1960'erne. Da min forlægger besluttede, at jeg var feminist, og solgte mig som sådan, så jeg ingen grund til at

benægte det. Jeg skrev om alle typer kvinder, også rengøringskoner, servitricer og mødre, der hadede at være udearbejdende, men ikke havde andet valg. Jeg skriver stadig om den verden, jeg ser, og ikke den verden, jeg ville ønske at se. Jeg så "En hundjævels død". Og det skrev jeg så. Som en advarsel til kvinder om, hvad der var ved at ske.

To om et ægteskab

Selv har Fay Weldon været gift tre gange, skilt to gange, fået fire børn og fire stedbørn, udgivet i massevis, og så er hun blevet hædret af dronningen med CBE (Commander of the British Empire) for sin "Indsats for litteraturen".

- Jeg har levet et fuldt og rigt liv. Mit første ægteskab varede et år, mit andet 31 år, og i år har jeg fejret sølvbryllup med min tredje mand. Jeg er ikke typen, der flagrer fra mand til mand.

Fay Weldon mener, at man som forfatter kun kan skrive ordentligt i gennemsnitligt fem timer dagligt, hvilket efterlader 19 timer i døgnnet, der skal fyldes

Fay er født i England, men voksede op i New Zealand, indtil hun som 14-årig vendte hjem til England sammen med sin mor efter forældrenes skilsmisse.

Fay Weldon har modtaget en CBE (Commander of the British Empire) af dronning Elizabeth for sin indsats for litteraturen. Det er en meget ærefuld orden at blive tildelt.

FAY FØRST OG FREMMEST

- Født 22. september 1931 i England.
- Tog en kandidatgrad (MA) i psykologi og økonomi på St. Andrews University i Skotland, inden hun blev gravid med sin første søn og flyttede tilbage til London. Hun har i alt fire sønner.
- Begyndte karrieren som tekstforfatter i reklamebranchen.
- Udkom med sin første roman "The Fat Woman's Joke" i 1967.
- Har siden skrevet over 40 bøger, bl.a.: "Praxis", "Støvbold", "Joannas kloning", "Auto de Fay", "Kvinder på kur" – og "Livet for let øvede", der blev til i samarbejde med Maise Njør.
- Var manuskriptforfatter til det første afsnit af tv-serien "Herskab og tjenestefolk".

med noget andet.

- Når børnene forlængst er blevet voksne og flyttet hjemmefra, er dét meget. Jeg forsøger at: "do nothing which is of no use", som en stor japansk sværdkæmper skrev engang i det 17. århundrede. Det er stadig et godt, generelt råd, synes jeg: Gør intet, der ikke er nyttigt. Hobbies har jeg ingen af – ud over at skrive, sove, drømme og tale med gode venner.

- Jeg er ovenud lykkelig for, at jeg i mit tredje ægteskab er sammen med et menneske, som både er min redaktør og "manager", og som også tager sig af madlavning og øvrig husholdning. Når du er på dit tredje ægteskab, har du med et vist held lært nok om dig selv til at undgå de dumheder og synden, du begik i de første to. Og lært, at det ikke alene var "hans skyld", at det ikke gik, som du antog dengang, men også din.

EN KLOG OG ENGAGERET TÆNKER

Vi har talt med Anne-Marie Mai, professor ved Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet:

Hvordan ser du tilbage på den succes, Fay Weldons "En hundjævels bekendelser" fik?
 – Den gav plads til den vrede, der måske nok var trådt i baggrunden i dele af kvindelitteraturen, hvor kvindernes undertrykkelse og offerposition ofte var beskrevet. Nu blev den vrede kvinde, heksen og de vilde følelser set direkte i øjnene. Det var måske en politisk ukorrekt bog, men den var forfærdelig morsom, og jeg tror, at mange læsere nød tykke Ruths grusomme hævn.

Hvad kan vi takke Fay Weldon for?

– Hun har fået både mænd og kvinder til at tale og tale sammen om kvindeliv, kønsroller og ulighed. Det kan godt være, man ikke altid er enig med hende i hendes pointer, men man morer sig og tænker selv efter.

Kan Fay Weldon kaldes feminist?

– Fay Weldon har betegnet sig selv som feminist. Jeg synes mest af alt, hun er en engageret og klog tænker, der har givet os fortællinger om kønnenes liv med og mod hinanden. Og det kan vi godt kalde feminisme.

Hvad synes du om "En hundjævels død"?

– Den er som forgængeren en vild bog om hævn, jalousi, død og had. Jeg kan godt lide, at den forholder sig til britisk fortælletradition, og jeg nyder også spøgelseshistorien deri og de forskellige intriger. Weldon keder aldrig sin læser.

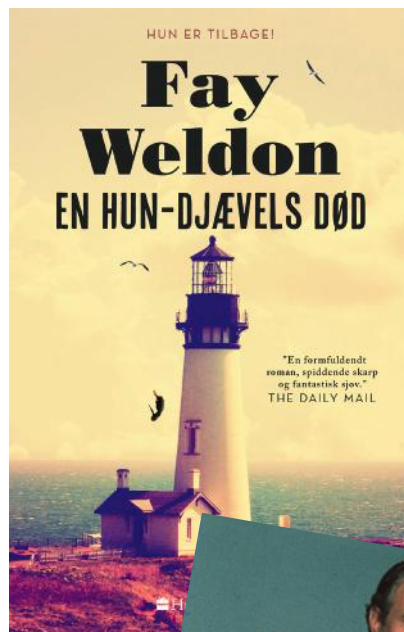
Der skal to til at skabe et ægteskab – og to til at bryde det.

I september fyldte hun 88, men alderdommen skræmmer hende ikke. Den kan faktisk både være god og dårlig, fortæller hun.

– God, fordi du ved så meget mere, end du gjorde engang. Dårlig, fordi kroppen ikke længere kan følge med til det, du gerne vil. Jeg savner at kunne gøre det, jeg plejede at gøre, lige når jeg havde lyst til det. Hvad jeg ikke savner, er følelsen af, at mit hjerte brister – en følelse, der slog ned som et gnistrende zigzag, hver gang jeg kiggede indad.

Sine første romaner udfærdigede Fay Weldon ved brug af pen og papir, og hun glemmer aldrig den dag, hun indså, at hun havde fundet sit fag.

– Jeg sad i en bus på vej op mod Fleet Street i London, mens jeg færdiggjorde "Down Among the Women". Og jeg jublede indeni, da jeg skrev de sidste to ord: "The End". Hvorefter det pludselig slog mig: Hov, det her er slet ikke slutningen. Det er tværtimod begyndelsen. Det her skal jeg blive ved med resten af mit liv. ■

"En hundjævels død" udgives på dansk af forlaget HarperCollins. Den engelske udgave hedder "Death of a She Devil" og udkom i 2017.

Filmen "Hundjævelen", der er baseret på Fay Weldons bog med Roseanne Barr og Meryl Streep i hovedrollerne, ramte biograferne i 1990 med stor succes.

